



# Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet MYO

Adalet Programı  
Adalet Meslek Etiği Dersleri



# İkinci ders

# ÜNİTE II

ETİK İLE

AHLAK, DİN VE HUKUK KURALLARI  
ARASINDAKİ İLİŞKİLER

# 1. AHLAK, DİN, HUKUK VE ETİK KURALLARI



# Ahlak, Din, Hukuk ve Etik Kuralları-1

- İnsanların birbirleri ile ilişkilerini düzenleyen ahlak, din, hukuk ve etik kuralları aslında aynı düzenleme konusuna sahip olup bunların hepsi de toplumsal hayatın uyum içinde sürmesini sağlamaya yöneliktir.
- Bu kuralların tümü toplumda bireylerin diğer bireylere karşı görevlerini , (bunlar ile ilişkide olsunlar ya da olmasınlar!) ve bu kişiler ile kurdukları ilişkilerde doğru ve yanlış davranış biçimlerini düzenleme konusu yaparlar.

# Ahlak, Din, Hukuk ve Etik Kuralları-2

- Ahlak, din, hukuk ve etik kurallarının hepsi yakın /benzer değer ve ilkelere dayanır.
- Bu değer ve ilkeler genel olarak dört temel başlık altında gruplandırılabilir:

a-Adalet

b-Eşitlik

c-Doğruluk-Dürüstlük

d-Sorumluluk

# **2. AHLAK, DİN VE HUKUK KURALLARI**



# AHLAK KURALLARI

# Ahlak Kuralları-1- Tanım

- Ahlak kuralları, belli bir dönemde belli insan topluluklarınca benimsenmiş olan, bireylerin birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen törel davranış kural ve ilkeleri bütünü olarak tanımlanabilir.

# Ahlak Kuralları-2-Nitelikler

- Ahlak kuralları, toplu yaşamda uyulması zorunlu olan kurallardır. Toplu halde yaşama gereksinimi bireyleri ahlak kurallarına uymak zorunda bırakır. Ahlak kurallarına uyulmadığında kınama ve dışlama gibi toplumsal yaptırımlar gündeme gelir.
- Ahlak kuralları belli bir değerlendirmenin sonucunda ortaya çıkar. Ahlak kuralları ahlaki değerlere dayanır; bu değerler uyarınca kişilerin eylem ve davranışları ahlaka uygun veya ahlaka aykırı olarak nitelendirilir.

# Ahlak Kuralları-3-Nitelikler

- Ahlaki değerler ve ahlak kuralları **değişken**dir.
- Öncelikle ahlak kuralları **kişiyeye göre değişkenlik** gösterir. Bu nedenle ahlak ve ahlaki değerler söz konusu olduğunda hemen herkesin söyleyecek bir sözü olur. Zira kişilerin yaşadığı aileye, yakın çevreye, yöre ve ülkenin koşul ve geleneklerine göre ahlaki değerler ve ahlak kuralları değişebilmektedir.
- Ahlak kuralları ve bunların dayandığı ahlaki değerlerin kapsam içeriği zaman ve mekâna göre de farklılık gösterebilir. Yaşanılan toplum ve çağa göre değişen ahlak kurallarından söz edilebilir. Belli bir yörenin veya zamanın ahlak anlayışına ters düşen ilişkiler, başka bir zaman diliminde ya da başka bir yörede normal davranışlar olarak algılanabilir. Aynı çağda farklı toplumların farklı ahlak anlayışlarının olduğu tespit edilebileceği gibi, farklı çağlar itibarı ile de bir toplumda geçerli olan ahlak kurallarının farklılaştığı görülebilmektedir. Aynı ülkede aynı dönemde yaşayan kişiler arasında da yaşanan yere göre değişen farklı ahlak anlayışlarına rastlanmaktadır.
- Örneęin, ülkenin bazı yörelerinde kız-erkek arkadaşlığı normal bir olgu olarak görülürken, bazı yörelerdeki ahlak anlayışı ise bunu şiddetle reddeder.

# **DİN KURALLARI**

# Din Kuralları-1-Din kavramı

- **Din**, insanların anlayamadıkları, karşısında güçsüz kaldıkları doğa ve toplum olaylarını, tasarladıkları doğaüstü, gizemsel nitelikli güçler vasıtası ile açıklamaya yönelmeleri sonucunda ortaya çıkmış bir olgudur. Din bir düzen olarak belirtilen tasarımları ve bunların temelindeki inançları birtakım kurallar, kurumlar, törenler, kutsal sembol ve simgeler biçiminde örgütler.

# Din Kuralları-2-Tanım

- **Din kuralları**, bireylerin gerek birbirleriyle, gerek çevreleriyle olan ilişkilerini birtakım kutsal değerler, ilkeler, uygulama ve davranışlar açısından düzenleyip, bazı esaslara bağlayan kurallardır.

## Din Kuralları-3-Nitelikler

- Din kuralları ile ahlak kuralları bazı açılardan birbirlerine benzerlik gösterirler. Öncelikle din kuralları da ahlak kuralları gibi **uyulması zorunlu olan kurallardır**. Ama bu kuralların **muhatapı** ahlak kurallarına göre **daha dar bir toplumsal çevre** olan **aynı dine mensup olan kimselerdir**.
- Din kuralları inanılan nesne, güç veya varlığın emrettiği veya gerekli kıldığı **kutsal değerlere** dayanır. Bu değerler **akla değil daha çok inanca dayanır**, bu nedenle de **sorgulanamaz** bir nitelik arz eder.



# Din Kuralları-4-Nitelikler

- Din kuralları da ahlak kuralları gibi, zaman ve mekâna göre farklılıklar gösterebilir. Din kuralları söylem olarak farklılık göstermese de, bunların yorumu ve uygulanması zamana ve toplumlara göre farklı olabilmektedir. Toplumsal boyutu ile ahlak ve din kuralları çoğu zaman birbirini destekler.
- Din kurallarının esas itibarı ile birey ile inanılan nesne, varlık ve güç arasındaki ilişkileri düzenlemesi bu kuralların toplumsal boyutunun ikincil düzeyde olması sonucunu doğurur. Bu nedenle din kurallarının toplumsal boyutu olmasa dahi toplumsal ortak yaşamın geliştirdiği ahlak kuralları gibi diğer davranış kuralları ile bu boşluğun doldurulması söz konusu olabilecektir.

# HUKUK KURALLARI

# Hukuk Kuralları-1-Hukuk Kavramı

- **Hukuk** toplumsal yaşamı düzenleyen, bunlara uyulması devletin yaptırım gücü ile desteklenmiş olan çeşitli kurallar bütünü olarak tanımlanabilir.
- Hukuk kuralları da **toplumsal yaşamın barış içinde sürmesini hedeflemesi** ve **bu amaçla bireylerin birbirleri ile olan ilişkilerini düzenlemesi** sebebi ile **diğer toplumsal davranış kurallarına benzer.**

# Hukuk Kuralları-2-Nitelikler

- Tarihsel süreç içinde bazı toplumsal davranış kurallarının devlet tarafından kabul edilmesi ile birlikte hukuk kurallarına dönüştüğü sıkça gözlemlenmiştir. Bu bağlamda laik toplumlarda ahlak kuralları, dini esaslara göre yönetilen teokratik toplumlarda ise din kuralları zaman içinde devlet kurumu tarafından hukuk kurallarına ve yasalara dönüştürülmüştür. Bu durum ile birlikte hukuk kuralları ahlak ve din kurallarından farklıdır.

# Hukuk Kuralları-3-Nitelikler

- Öncelikle hukuk kuralları **devlet tarafından konular ve uygulanması devlet otoritesi tarafından desteklenir**. Bu kurallara uyulmadığında bunlara uymayanlar hakkında devlet tarafından somut ve maddi sonuçlar içeren bir yaptırım uygulanır ki bu husus hukuk kurallarını diğer tüm toplumsal davranış kurallarından ayırt eder.
- Yine hukuk kuralları **çoğu zaman metne aktarılmış yazılı kurallar biçiminde** olması da bu kuralları ahlak kuralları gibi toplumsal davranış kurallarından ayırır.

Ders sonu



**iyi  
haftalar!**

